

guaita

Núm. 8 MARZO 1981

Porte
especialista
en
montaña
paleología
y
camping
Barcelona
ONISTA
NCIA

INDEX DE L'INICI DE L'EXCURSIONISME A VALÈNCIA

Per VICENT PENYAFORT i BRUGA
membre de la secció de veterans del Club

En complir-se el 35é aniversari de la fundació del Centre Excursionista de València, "GUAITA" ha cregut interessant recordar els detalls que van fer possible l'afició excursionista a València.

Podem dir que la llavor que va fructificar el naixement de l'excursionisme a València fou el renaixement intel·lectual del segle passat; Chabàs, José M.ª Ruiz de Liori, Francisco Martí i Grajales, Elias Tormo, Salvador Carreres, Teodoro Llorente... entre d'altres, eren uns estudiosos altruistes i generosos enamorats de les glòries pretèrites de la terra valenciana, per a l'estudi de la qual feien excursions.

Per aquells temps es fundaven a Barcelona l'"Associació Catalanista d'Excursions Científiques" i seguidament l'"Associació d'Excursions Catalana". Dels qui fundaren aquestes entitats ja en parlarem en d'altres ocasions, així com de la seua unió i de les vicissituds del moment. La influència d'aquestes activitats crea a València un clima propici per a la realització amb caràcter social d'excursions culturals entre les quals hom recorda, entre d'altres, les fetes a la Devesa del Saler per personalitats com Luis Cebrian Mezquita, Francisco Carreres... Sens deixar de recordar l'espeleològica a la Cova Cirat pel professor Ramon i Cajal el qual es trobava a València per aquells temps. Tot açò dona peu a la creació d'un Grup d'Excursions a la Societat "Lo Rat Penat" amb un lema prou significatiu:

"Som gent honrada, som gent tranquil·la,
excursionistes del Rat Penat;
de poble en poble, de vila en vila,
busquem memòries del temps passat".

totes les seues manifestacions, així com la llengua, tradicions, els costums dels seus habitants; mentenar l'estima que es mereixen.

També es digna de mencionar la influència que a l'excursionisme Baden Powell en crear l'"Escuela de los Exploradores", i l'afició a la muntanya que acompanyen les activitats desenvolupades del "Patronato de la Juventud Obrera" en la seua Casa Colònia situada just a la font de la Prunera, terme municipal de Serra Calderona.

Aleshores comença a mentalitzar-se i fonamentar l'afició de l'excursionisme a València, ajuntant-ne el sig de vida a l'aire lliure influït per la propaganda de revistes i conferències de les societats Naturistes i molta presència en la vida cultural de tot el País.

La fundació del "Centre Excursionista de Catalunya" per la fusió de les dues associacions anteriors i la posterior creació de les entitats "Paleontològics de Muntanya" i "Amics del Sol" a Catalunya i les importants activitats muntanyeres, amb actuacions i publicacions, de la "Real Sociedad de Alpinismo Peninsular" a Castella, animen un xicotet grup de valencians a fundar, l'any 1926, de la primera associació en València: el "Grupo Excursionista El Sol" animat per l'entusiasme la inquietud patriòtica per conèixer el País i realitzar una intensa activitat de cultura física i vida a l'aire lliure.

Per tot això i per la influència del coneixement de l'obra de Cavanilles, juntament amb la publicació de la Geografia General del Reino de València i els mapes del geògraf valencià Emeterio Muga, impulsaren molts ciutadans a recórrer les comarques del País, amb la finalitat de conèixer, estudiar i conservar tot allò que té de notable la Naturalesa, la Història, l'Art i la Literatura en

Per algun temps segueixen paral·leles les activitats dels excursionistes dels membres de les associacions "Exploradores", "Patronato de la Juventud Obrera", "Grupo Excursionista el Sol", comunitat que ajuda a formar una bona educació excursionista i muntanyera a un cotet grup d'inquiets valencians que mantenen un concepte eclèctic de la convivència social, i de respecte a qualsevol criteri personal.

excursions produïdes en l'associació dels "Explo-
res", la majoria d'edat dels congregants del "Patro-
ni de la Juventud Obrera" i l'animació per l'amplitud i
acció del "Grupo Excursionista El Sol" fan arribar a
l'idea de crear una nova entitat que agrupe més
legalitzada per la Llei d'Associacions es funda,
1928, la primera societat excursionista de Valèn-
cia "Colla Excursionista El Sol" modificat per la
i renaixement d'un valencianisme en marxa.
nom va ser molt ben acollit en la consulta feta al
de la revista "Nostra Novel·la" de gran
al seu moment i de destacada missió patriòti-

la vitalitat desenrotllada per la Colla en la seua ac-
esta patent i visible encara en l'actualitat; restes
seua extensa biblioteca, originals de la seua profu-
gació gràfica, peces de la instal·lació del gimnàs,
de diaris, prova de la seua intensa campanya de
col·locació de taulells ceràmics i inscripcions in-
pel País, confecció de material i de equips de
fent tendes de campanya que encara han es-
us fins fa poc de temps. La formació cultural asso-
intensa, amb realització de nombrosos cicles de
cròniques d'excursions, visites culturals,
topogràfics d'itineraris, publicacions, etc.
seua neta i clara actuació pública aconseguí, cosa
i és encara ben difícil a València, la incorporació
pretensions d'influència partidista d'alguns
actuals valencians: Nicolau Primitiu Gómez Serra-
Manaut Nogués, Emilio Beut Belenguer, Eduardo
Manuel Bonell, etc., la més ampla adhesió va
paralitzada, però, per l'esclat de la Guerra Civil.

Formà part la "Colla Excursionista el Sol" de la lla-
vors existent "Federación Española de Entidades Excur-
sionistas", molt ben considerada pel patriarca del muntanyisme espanyol Julian Delgado Ubeda. Els consells d'aquest insigne president federatiu mentalitzaren la realització de les Marxes de Regularitat, amb el saludable criteri de no ésser competitives. La primera marxa d'aquest tipus es va fer per la Serra Calderona l'any 1935, amb participació d'un nombrós grup de muntanyers procedent de grups i entitats que ja practicaven l'excursionisme com a complement de les seues activitats específiques.

Sorgiren seguidament grups i seccions que practica-
ren l'excursionisme, el muntanyisme i l'esport blanc:
"Colla Excursionista El Pàmpol", "Peña Excursionista el León", "Montañeros Valencianos", "Ski Club", "Sociedad Vegetariana Naturista", "Grupo Laborista Esperantista", "Idealistas Prácticos", "Sociedad Teosófica", etc.

Conscients que les activitats aïllades de les xicotetes societats i seccions, abans dites, no assolien, per si mateixes, la importància que corresponia a València, la "Colla Excursionista El Sol" pensà que calia iniciar una consulta entre tots els grups per arribar a crear una entitat que agrupés totes les associacions, amb un ambiciós programa. Això fou l'any 1935/36 i les respostes de tots foren satisfactòries. Començaren les reunions formatives a un local neutral (El Bar Mundo, al carrer D. Juan de Austria) per aconseguir la constitució del "Centro Excursionista de València" nom triat per unanimitat.

producció d'un dels cartells del concurs que la Colla El Sol
convocà a finals de Joliol del 1936 i que per raons òbvies
es va fallar.

No arribà a formalitzar-se aquesta transformació per les conseqüències del moviment revolucionari del 18 de Juliol de 1936 que entrebancà la seua realització, amb la necessària anulació dels actes preparats per a la seua culminació.

En tal sentit, la revista literària "L'Espill", al seu n° 1/2 Primavera/Estiu 1979, recorda a la pàgina 111: "Cal remarcar entre els danys causats al valencianisme per la sublevació militar, la fallida d'un ambiciós projecte cívico-cultural: la "Primera Acampada de Germanor Excursionista del País Valencià", que havia de celebrar-se la segona quinzena de juliol. Inevitablement, la joventut valenciana es veié obligada a fer d'altres acampades menys pacífiques." -Entre els impulsor del projecte figurava la "Colla Excursionista El Sol", de València. (no de Castellón com equivocadament diu).

Acabem ací aquesta primera fase de l'"Index dels inicis de l'Excursionisme a València". En pròximes oportunitats el seguirem i procurarem detallar, ampliar i personalitzar sobre cada tema.

Rafael Cebrián

CERRANDO LA EDICION DE
ESTE NÚMERO DE GUAITA
HEMOS RECIBIDO LA
AGRADABLE NOTICIA DE LA
PUBLICACIÓN DE LA
PRIMERA DE LAS GUIAS
DE -MONTAÑAS VALENCIANAS-
EDITADA POR NUESTRO
COMPAÑERO RAFAEL CEBRIÁN

DANDOLE NUESTRA MAS
CORDIAL FELICITACIÓN
QUEREMOS DEJAR
CONSTANCIA DE ESTE GRAN
LOGRO

MONTAÑAS VALENCIANAS

tamaño natural